

VRANOVSKÝ HLÁSNÍK

INFORMAČNÝ SPRAVODAJ MESTA VRANOV NAD TOPLŤOU

* ročník 17 * číslo 1/2019 * občasník * vydáva Mestský úrad Vranov nad Topľou * bezplatne * ISSN 1338-8576

Od 1. januára 2019 do platnosti vstúpil nový zákon o poplatkoch za uloženie odpadu na skládkach, ktorého snahou je doceliť, aby sme my občania, pôvodcovia odpadu, začali zodpovednejšie pristupovať k životnému prostrediu a zároveň svojim správaním prispeli k zníženiu tvorby odpadu.

Jedným z nástrojov znižovania odpadov uložených na skládku je ich separácia a následná recyklácia. Podľa minuloročnej štatistiky v našom meste bola výška separácie **na úrovni 41%**. Na základe tohto štatistického údaju naše mesto bolo zaradené do kategórie s jedným z najnižších poplatkov za uloženie odpadu na skládku, ktorý je vo výške 7,00 eur/tona odpadu.

V prípade, že nebudeme zvyšovať podiel separácie ko-

munálnych odpadov toto zaradenie, čiže poplatok za takzvané „skládkovanie“, sa môže zvýšiť.

Odpadové hospodárstvo mesta Vranov nad Topľou je súbor činností zameraných na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov a znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie a na nakladanie s odpadmi v súlade so zákonom. Legislatívne je zastrešené najmä zákonom o odpadoch č. 79/2015 Z. z. a jeho vykonávacími predpismi, ktoré určujú práva a povinnosti pôvodcov a držiteľov odpadu.

Mesto Vranov nad Topľou v zmysle vyššie spomenutých zákonných ustanovení stanovilo Všeobecne záväzné nariadenie mesta Vranov nad Topľou o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta, v ktorom sú bližšie upravené a špecifikované podmienky zberu a nakladania s komunálnymi odpadmi.

Pripomínam, že v roku 2016 vstúpil do platnosti nový zákon o odpadoch, ktorý priniesol viacero zmien.

Takou najzákladnejšou je zmena systému financovania separovaného zberu v našom meste. Náklady na zabezpečenie zberu separovaného odpadu prebrala Organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV) – spoločnosť ENVI-PAK, a.s.

To znamená, že my občania, platíme iba za komunálny odpad (odpad v čiernej nádobe). Za separovaný odpad platí spoločnosť ENVI-PAK, a.s. (odpad v žltej, zelenej a modrej nádobe).

Z tohto dôvodu vyzývam vás, občania mesta Vranov nad Topľou, aby ste pristúpili k zodpovednejšiemu separovaniu komunálneho odpadu tak, aby sme zvýšili množstvo vyseparovaného odpadu a znížili množstvo komunálneho odpadu.

Zároveň ĎAKUJEM občanom, ktorí svoj odpad separujú, a tak prispievajú k lepšiemu životnému prostrediu.

Ing. Ján Ragan, primátor

Tabuľka vyprodukovaného množstva odpadu v meste Vranov nad Topľou v rokoch 2017 a 2018

Druh odpadu	Rok 2017	Rok 2018
Zmesový komunálny odpad	4 707,18	4 691,06
Objemný odpad	2 360,58	2 689,71
Biol. rozložiteľný odpad	391,14	727,15
Papier a lepenka	104,39	91,43
Skló	107,71	100,41
Plasty	99,37	114,52
Nebezpečný odpad	26,63	33,08
Drobný stavebný odpad	28,92	22,16
Textil	62,4	71,68

BEZPLATNÁ MEDIAČNÁ PORADŇA V MESTE VRANOV NAD TOPLŤOU

Mesto Vranov nad Topľou v spolupráci s mediátorkou Mgr. Veronikou Moskaľovou pre vás zriadili bezplatnú mediálnu poradňu, ktorá bude prebiehať **každý posledný piatok v mesiaci od 13.00 hod. do 15.00 hod. v malej zasadačke Mestského úradu vo Vranove nad Topľou. V mediálnej poradni Vám mediátorka ochotne poradí ako možno postupovať pri riešení Vášho PRÁVNEHO SPORU alebo iného osobného KONFLIKTU.**

Účelom mediálnej poradne zriadenej v našom meste je poskytnúť obyvateľom mesta bezplatné poradenstvo o možnostiach riešenia sporov, konfliktov, ktoré vznikajú v rámci:

- **susedských vzťahov** – pri zásahoch do vlastníckych práv iných, obťažovaní hlukom, prachom, dymom, pachmi, pri vnikaní chovaných zvierat na pozemok, nevhodnom odstraňovaní koreňov a vetiev stromu a pod.

- **rodinnoprávných vzťahov** – pri úprave vzájomných rodičovských práv a povinností, výživnom, sporoch vo veciach výchovy, výživy a úpravy styku/stretávania sa s maloletým dieťaťom na čas po rozvode, medzigeneračné nedorozumenia a pod.

- **občianskoprávných vzťahov** – v sporoch medzi veriteľmi a dlžníkmi, pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, pri hospodárení so spoločnou vecou/neh-

nuteľnosťou, pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, v sporoch z darovania, nájomných vzťahov, pri náhrade škody, v sporoch súvisiacich s dedičským konaním a pod.

- **a obchodno záväzkových a pracovnoprávných vzťahov.**

JUDr. Štefánia Križovenská, kancelária primátora, MsÚ Vranov nad Topľou

Termíny bezplatnej mediálnej poradne mesta Vranov nad Topľou

Rok 2019	28. jún	26. júl	30. august	27. september	25. október	29. november	27. december
Rok 2020	31. január	28. február	27. marec	24. apríl	29. máj		

NIE, VŠETOK VYTRIEDENÝ ODPAD NEKONČÍ NA JEDNEJ KOPE! ANI NA SKLÁDKE!

Možno aj vy ste už videli nasledujúcu situáciu: Auto zberovej spoločnosti, ktoré bežne vyváža kontajnery na zmesový odpad, prišlo vyviezť viaceré kontajnery vytriedeného

odpadu za sebou. Prípadne, ak zbierate odpad do vriec, smetiari naraz naložia na korbu vrece s plastmi aj vrece s papierom. Na základe tohto ste mohli prísť k záveru, že je

zbytočné doma triediť odpad, veď aj tak sa to všetko odvezie na jednu kopu či na skládku.

Ako to teda v skutočnosti je?

V prvom rade si treba uvedomiť, že vytriedený odpad je surovinou, s ktorou sa obchoduje a následne sa používa na výrobu nových výrobkov. Triedením a recykláciou sa šetrí prírodné zdroje aj zásoby nerastných surovín. Správne vytriedený odpad je opätovne spracovaný a využitý. Pokiaľ ide o vývoz odpadu, existuje viacero

typov zberných vozidiel, ktoré majú rozličné technické riešenia. Často sa stáva, že zberová spoločnosť používa to isté vozidlo na zber zmesového odpadu a tiež na zber triedeného odpadu. Najčastejšie na Slovensku prebieha zber vytriedených zložiek odpadu po jednotlivých druhoch. Auto odvezie podľa zberového kalendára napríklad papier a to isté auto sa iný

deň prázdne vráti a vyzbiera plasty. Ďalší deň ním zasa zvezú zmesový odpad.

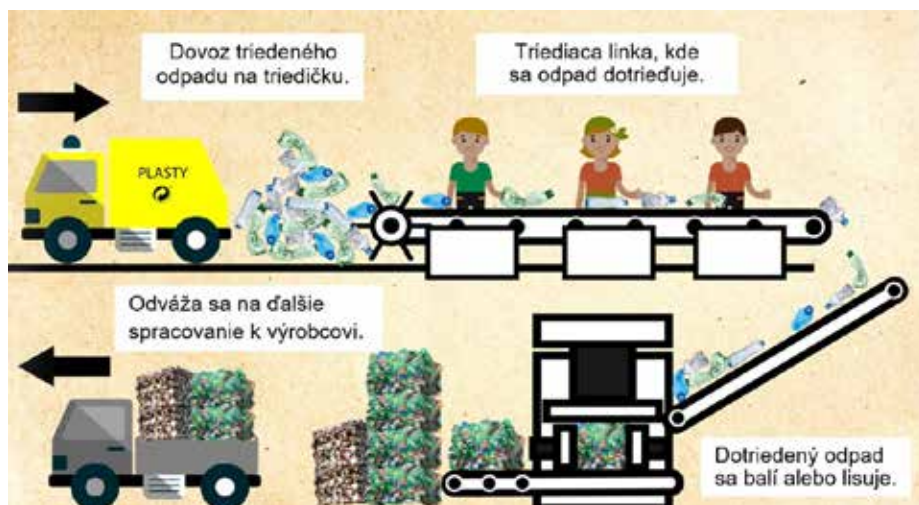
Existujú však i také zberové vozidlá, ktoré majú rozdelený nákladný priestor a pri vývoze sa súbežne zbierajú rôzne vytriedené druhy odpadu. Každá zložka sa však vtedy sype zvlášť do osobitného zásobníka, ktorý je súčasťou nákladného priestoru vozidla.

Táto forma k životnému prostrediu priateľskejšia, keďže zberové autá nejazdia na jedno miesto viackrát. Šetrí sa čas, pohonné hmoty a menej najazdených kilometrov sa odrazí aj na menšej produkcii skleníkových plynov. Rovnako to platí i v prípade odpadu zbieraného do vriec. Vrečia aj po naložení na nákladný priestor vozidla chránia vytriedený odpad pred tým, aby sa pomiešal.

Všetok vytriedený odpad potom putuje na triediacu linku, kde sa rozdelí podľa materiálu. Na linke sa ďalej dotrieduje na jednotlivé druhy. Napríklad plasty sa dotriedujú niekedy až na 18 druhov a papier na 2 až 4 druhy. Pracovní-

ci z pásu vyhadzujú i nečistoty, ktoré do triedeného zberu nepatria. Občas však skutočne môže odpad z farebného kontajnera alebo vreca skončiť na skládke. Ak totiž vytriedený

odpad obsahuje viac než 45 % nečistôt – čiže iného, napríklad zmesového odpadu, nie je možné jeho následné dotriedenie (či už z finančného alebo hygienického hľadiska).

Ak správne triedime, svet je krajší.

Majte na pamäti nasledovné pravidlá:

Snažte sa odpad netvorit' vôbec.

Zálohované obaly nepatria do koša, vráťte ich do predajne.

Dodržiavajte farebnú abecedu triedenia: sklu patrí zelená, papieru modrá, plastom žltá,

TRIEDTE ODPAD, OPLATÍ SA TO. ZA VYTRIEDENÝ ODPAD OBČAN NEPLATÍ, JEHO ZBER HRADIA VÝROBCOVIA PROSTREDNÍCTVOM OZV ENVI - PAK.

Autor: ENVI - PAK, a.s.

INFORMÁCIA

o prechode práv a povinností nájomcu zo Zmluvy o nájme nehnuteľnosti a podnikateľskom nájme hnutel'ných vecí z nájomcu BUKÓZA ENERGO, a.s., Hencovce, na nájomcu Team ENERGO SK s.r.o., Kokava nad Rimavicou

Mesto Vranov nad Topľou (ako prenajímateľ) malo so spoločnosťou BUKÓZA ENERGO, a.s., Hencovce (ako nájomcom) uzatvorenú Zmluvu o nájme nehnuteľností a podnikateľskom nájme hnutel'ných vecí, účinnú od 1.1.2010 na dobu určitú 25 rokov, t.j. do 31.12.2035.

Počas trvania doby nájmu spoločnosť BUKÓZA ENERGO, a.s., odpredala časť podniku spoločnosti Team ENERGO SK s.r.o., Kokava nad Rimavicou. Súčasťou predmetu predaja sú všetky práva a povinnosti všetkých zmluvných vzťahov a dohôd týkajúcich sa alebo slúžiacich na prevádzkovanie časti podniku, ktoré boli uzavreté medzi BUKÓZA ENERGO, a.s., a tretími osobami, vrátane objednávok, dohôd a iných podobných dojednaní. Na základe uvedeného Team ENERGO SK s.r.o., od 15.2.2019 preberá všetky práva a povinnosti vyplývajúce zo zmlúv o dodávke a odbere tepla uzatvorených s mestom.

Na základe tohto oznámenia si mesto dalo vypracovať právnu analýzu, za akých podmienok môže daná spoločnosť vstúpiť do nájmu. Vzhľadom na skutočnosť, že v tomto čase prebiehala vykurovacia sezóna, príprava teplej úžitkovej vody a dodávky tepla, primátor mesta vymenoval dňa 28.3.2019 komisiu na zistenie stavu majetku a funkčnosti prenajatých zariadení.

Dňa 16.5.2019 sa uskutočnilo prvé pracovné stretnutie za účasti zástupcov Team Energo, poslancov MsZ a zamestnancov mesta. Na tomto pracovnom stretnutí spoločnosť Team ENERGO SK s.r.o. predstavila svoju víziu ďalšieho smerovania a fungovania tepelného hospodárstva v meste. Predstavitelia spoločnosti Team ENERGO SK s.r.o. na stretnutí deklarovali, že chcú investovať do tepelného hospodárstva, a to predovšetkým do technického zhodnotenia predmetu nájmu

(zvýšiť účinnosť technických zariadení - kotlov, prípravu teplej úžitkovej vody v letných mesiacoch realizovať iba prostredníctvom kondenzačných kotlov a znížiť tepelné straty pri prenose tepla a TÚV od kotolne k spotrebiteľovi).

Tejto úlohe bude predchádzať vypracovanie projektovej dokumentácie, ktorá bude schválená mestom. Samotná realizácia bude prebiehať v rokoch 2021 - 2022.

Nakoľko tepelné hospodárstvo si vyžaduje neustále investície, veríme, že spoločnosť Team ENERGO SK s.r.o. zrealizovaním svojej koncepcie rozvoja tepelného hospodárstva zvýši kvalitu poskytovaných služieb v prospech občanov nášho mesta.

Ing. Marián Onderko, vedúci oddelenia mestského majetku, MsÚ Vranov nad Topľou

AJ TENTO ROK MESTO PODPORÍ SVOJPOMOCNÉ AKTIVITY OBČANOV MESTA

Radi by ste skrášlili verejné priestranstvo pri Vašom obydľí? Chcete opraviť alebo osadiť novú lavičku, potrebujete natrieť zábradlie, vysadiť nový strom, prípadne upraviť alebo vysadiť do Vašej predzáhradky nové rastliny? Aj tento rok Mesto Vranov nad Topľou vo svojom rozpočte vyčlenilo 20 000,- eur na svojpomocné aktivity občanov mesta, čiže na nákup materiálu, pomocou ktorého si budete

môcť skrášliť prostredie, v ktorom žijete. O tom ako budú tieto peniaze využité môžete rozhodnúť práve vy. Viac informácií ako čerpať tieto peniaze sa dozviete na stránke mesta www.vranov.sk, či na mestskom facebooku.

Mgr. Eva Fedorňáková, tlačový referát MsÚ Vranov nad Topľou

P R E V Á Ź A M E V Z D U C H !

Ak PET fľašu, škatuľu alebo plechovku nezmenšíme, nezošliapneme!

Pred vyhodením plastových fliaš, plechoviek, škatúl a nápojových kartónov zmenšite ich objem.

Pri kontajneroch na triedený odpad sa s tým stretávame často. Nestlačené PET fľaše, plechovky z pív, nápojové kartóny, prípadne obrovské neskladné kusy polystyrénu často zmenšia možnosti kontajnera a neraz doň – v skutočnosti iba z polovice naplneného – už viac nevpacujeme.

To isté sa deje aj v prípade prieneseného, doma vytriedeného, papiera a zbavovania sa napríklad škatúl od obuvi, elektrospotrebičov, nábytku a podobne.

Ak nezačneme za susedov ich odpad upravovať, teda zo smetnej nádoby vyberať, fľaše alebo škatule zošliapávať, aby

nezaberali veľa vzduchu, polystyrén lámať a podobne, neraz to skončí tak, že položíme naše poctivo vytriedené odpady vedľa kontajnera alebo ich vhodíme do nádob so zmiešaným komunálnym odpadom. Hrabať sa medzi odpadom nie je komfortné, ani hygienické.

Výsledkom je, že šomreme na neporiadok okolo odpadových nádob a upokojí nás, až keď problém „vyriešia“ zberové spoločnosti častejšími návštevami. Ale častejšie odvážanie poloprázdnych, vzduchom naplnených, kontajnerov je nielen časovo náročnejšie, ale i ekonomicky neefektívne.

Riešenie?

Fľaše zošliapnuť, škatule rozobrať, veľké časti (polystyrén) zmenšiť a až potom... šup do kontajnera!

Autor: ENVI - PAK, a.s.

NEBUĎME LENIVÍ, TRIEĎME ODPAD!

www.zelenybod.sk

PAPIER

**DÁVAME
DO MODRÉHO
KONTAJNERA**

10 ČASOPISOV sa môže
zmeniť na krabícu z TV

PATRIA SEM:

Noviny, časopisy, kancelársky papier, reklamné letáky, stlačené krabice, kartóny, papierové obaly, papierové tašky. V malom množstve aj papier s kancelárskymi sponkami alebo skartovaný papier.

NEPATRIA SEM:

Väzbové obaly kníh, mokrý, mastný alebo znečistený papier, asfaltový a dechtový papier, použité plienky a hygienické potreby, alobal, celofán a pod.

SKLO

**DÁVAME
DO ZELENEHO
KONTAJNERA**

5 POHÁROV
stačí na výrobu vázy

PATRIA SEM:

Nevratné obaly zo skla z alkoholických alebo nealkoholických nápojov, poháre, tabuľové sklo z okien a dverí (väčšie množstvo patrí na zberný dvor), sklenené črepy a pod.

NEPATRIA SEM:

Porcelán, keramika, drôtene sklo, autosklo, zrkadlá, TV obrazovky, pozlátené a pokovované sklo alebo technické druhy skla. Vratné fľaše vracajte späť do obchodu.

PLASTY + KOVY + TETRAPAK

**DÁVAME
DO ŽLTÉHO
KONTAJNERA**

Z 30 PET FLIAŠ
môže byť fleecová bunda

Zo 670 HLINÍKOVÝCH
PLECHOVIEK
sa môže vyrobiť rám
na bicykel

PATRIA SEM:

Neznečistené stlačené alebo zošliapnuté PET fľaše z nápojov, plastové a mikroténové vrecká, ballace fólie, polystyrén, téglíky z jogurtov, obaly z CD, obaly z pracích a čistiacich prostriedkov a kozmetiky, kovové obaly, nápojové plechovky, viacvrstvé kompozitné obaly, tzv. tetrapak (obaly z mliečnych výrobkov a džúsov).

NEPATRIA SEM:

Mastné obaly so zvyškom potravín, podlahové krytiny, novodurové rúrky, obaly z nebezpečných látok, ako napr. motorových olejov, farieb a pod., kovové obaly kombinované s iným materiálom, napr. tuby z krémov a pást, kovové obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok, alebo znečistené potravinami. Nadrozmerný kovový odpad je potrebné odviezť do zberní kovov, resp. na Zberný dvor na Topľanskej ulici vo Vranove nad Topľou.

ZELENÝ BOD je ochrannou známkou.

Obal označený ochrannou známkou Zelený bod prosíme umiestňovať do triedeného zberu.

EŠTE STÁLE NEVIETE, ČO KAM PATRÍ? ZOPÁR RÁD AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD.

Kam patria téglíky z jogurtov?

Patria do žltého kontajnera určeného na plasty, musia však byť bez zvyškov jedla.

Kam patria krabice z džúsov a mlieka?

Nazývame ich nápojovými kartónmi. Patria do žltých nádob určených na plasty. Pred vyhodením zmenšíte ich objem, napríklad zošliapnutím.

Kam patria použité hygienické potreby?

Hygienické potreby (použité detské plienky, papierové vreckovky, obaly zo zubnej pasty a pod.) patria do zmesového odpadu, pretože sú znečistené.

Kam patria obaly z nebezpečných látok a prípravkov?

Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok (motorových olejov, farieb, riedidiel a pod.) nepatria do triedeného zberu. Odneste ich na zberný dvor.

Kam patrí molitan?

V menšom množstve ho môžete vhodiť do zmesového odpadu, vo väčšom množstve patrí na zberný dvor.

Kam patrí polystyrén?

Ak ho nie je veľa, tak patrí do žltého kontajnera určeného na plasty. Ak je rozmerný, odneste ho na zberný dvor.

Kam patria PET fľaše?

Patria do žltých kontajnerov na plasty, pred vyhodením je však potrebné znížiť ich objem, napríklad zošliapnutím.

Kam patria krabice z kartónu?

Po zmenšení objemu, napríklad poskladaním, patria do modrých nádob na papier.

ENVI – PAK hradí náklady na triedený zber a je silným a stabilným partnerom miest a obcí. Stoja za ním veľkí medzinárodní výrobcovia baleného tovaru, ako aj slovenské firmy, výrobcovia potravín, nápojov, liehovín alebo kozmetiky.

Viac informácií o správnom triedení nájdete na webových stránkach:
www.triedime.sk
www.envipak.sk
www.zelenybod.sk
www.zodpovednaspolocnost.sk

KOMPOSTOVANIE

je spôsob, ako si môžeme svojpomocne vyrobiť z biologického odpadu kvalitný kompost – organické hnojivo, ktoré je ideálne pre pestovanie rastlín. Pomocou neho vrátíme späť do pôdy živiny, ktoré sme z nej predtým pri pestovaní odobrali.

ČO SA DÁ KOMPOSTOVAŤ?

Kompostovať môžeme všetky biologické odpady, ktoré vznikajú v domácnosti, záhrade, na poli alebo pri chove hospodárskych zvierat. Ideálna je mnohoraká zmes najrozličnejších materiálov, ktorú musíme vhodne upraviť (podrviť, posekať, zvlhčiť, atď.) a dobre premiešať.

Do kompostoviska nedávame žiadne nerozložiteľné odpady (sklo, kovy, plasty, chemické

Príklady materiálov vhodných na kompostovanie

DUSÍKATÉ MATERIÁLY (mäkké, zelené a šťavnaté materiály)

Zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny
Zvyšky rastlinných jedál
Tráva, zvädnuté kvety
Vypletá burina
Hnoj a trus hospodárskych zvierat
Čaj, kávová usadenina
Znehodnotený potraviny
Zhnité ovocie a zelenina
Zelené zvyšky z pestovania

prostriedky, lieky, oleje, jednorazové plienky), zvyšky varených jedál, mliečne výrobky, mäso, kosti a ryby (lákajú zvieratá, skoro podliehajú skazeniu a potom nepríjemne zapáchajú), popol z uhlia, zvyšky z lakovaného a natieraného dreva a drevotriesky, výkaly mäsožravých a chorých zvierat. Klíčivosť húževnatých burín a ich semien zničíme, ak ich necháme pred kompostovaním skvasiť v nádobe s vodou. V lete nám na to stačí cca 15 – 20 dní (kým sa neprestane v nádobe tvoriť pri miešaní pena).

UHLÍKATÉ MATERIÁLY (tvrdé, hnedé a suché materiály)

Seno
Kôstky, makovice
Suché zvyšky z pestovania
Konáre, štiepka, hobliny, piliny
Lístie (aj orechové), ihličie
Kukuričné klasy a stonky
Papierové obrúsky a vreckovky
Škrupiny z vajec a orechov
Popol z dreva

AKO A KDE SI ZALOŽIŤ KOMPOSTOVISKO?

Pri umiestňovaní kompostoviska je vhodné dodržať niektoré zásady a odporúčania.

Zabezpečme:

- * kontakt kompostovaného materiálu so zemou. Sprístupníme ho tak pôdnym organizmom (dážďovkám, roztočom, mikroorganizmom), ktoré ho rozkladajú;
- * aby donášková vzdialenosť ku kompostovisku nebola veľmi veľká, a aby okolo neho bol dostatočný priestor na manipuláciu s náradím;
- * spevnený podklad pracovného miesta (nie kompostoviska), ktorý umožní pohodlný prístup aj pri dlhodobjšom daždi;
- * aby kompostovisko nebolo vystavené priamemu slnku, silnému vetru (aby sa kompost nevysušoval) a ani dažďu (prílišné zamokrenie). Preto je vhodné, ak ho umiestnime do tieňa (pod strom, živý plot, atď.) a prikryjeme ho proti dažďu (geotextíliou, strieškou, atď.);
- * aby neprekážal susedom.

NAJPOUŽÍVANEJŠIE SPÔSOBY KOMPOSTOVANIA

Najjednoduchším spôsobom je kompostovanie v hrobli (kope). Stačí, ak materiál upravíme, premiešame a uložíme do požadovaného tvaru. Tento spôsob sa používa hlavne tam, kde je dostatok priestoru a väčšie množstvo materiálu. Druhým, estetickjším spôsobom je kompostovanie v zásobníkoch.

Tie môžu byť z rôznych materiálov (drevo, plast, pletivo, kov, betón, kameň alebo ich kombinácie). Môžeme si ich kúpiť alebo svojpomocne vyrobiť napr. z odpadových materiálov (staré nepotrebné dosky, drevené a plastové palety, staré sudy, pletivo...).

PRAVIDLÁ SPRÁVNEHO KOMPOSTOVANIA

• Kompostujeme iba upravený (posekaný, podrvnený, nalámaný) materiál. Čím je menší, tým sa rýchlejšie rozloží.

• Nazbierané materiály neukladáme do kompostoviska vo vrstvách, ale ich navzájom zmiešavame. Platí, že mäkké, zelené a šľavnaté materiály (dusíkaté – pozri v tabuľke) musíme zmiešavať s tvrdými, hnedými a suchými materiálmi (uhlíkatými – pozri v tabuľke).

• Uhlíkaté materiály väčšinou vznikajú na záhrade v inom čase (od jesene do jari) ako dusíkaté materiály (od jari do jesene). Preto by sme si ich mali uskladniť a len postupne podľa potreby ich pridávať k vznikajúcim dusíkatým materiálom.

• Počas celého procesu kontrolujeme vlhkosť kompostu. Ak stlačíme dobre premiešaný materiál v dlani, nemala by nám spomedzi

prstov vytekať voda (max. 2-3 kvapky). Keď dlaň otvoríme, materiál by mal zostať stlačený (nemal by sa rozsypať). Podľa potreby kompost dovľhčíme alebo pridáme suchý savý materiál. Pri vlhčení je vhodné kompost aj prekopávať. Zabezpečíme tak prevlhčenie celého kompostu, nielen jeho vrchnej časti.

• Aby kompostovací proces prebiehal správne, musíme zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovaného materiálu (kompostovací proces nesmie smrdieť). To dosiahneme vytvorením dostatočného množstva otvorov na zásobníku a minimálne 2 až 3x ročne prekopávaním (prehadzovaním) kompostu. Prekopávanie výrazne urýchľuje rozklad.

• Ak sme dobre založili kompostovaciu kopy, mala by nám pri 3 dostatku materiálu (0,5 až 1 m) do 1-3 dní vystúpiť jej teplota na 40

až 60°C. Táto teplota sa môže v komposte udržať niekoľko dní až týždňov. Vysoké teploty urýchľujú rozklad a pomáhajú ničiť klíčivosť semien a choroboplodné zárodky.

• Kompostovaný materiál môžeme premiešavať s malým množstvom zeme (nie je to však nevyhnutné). Jej váhový podiel by nemal byť väčší ako 10%. Zemina obsahuje mikroorganizmy, ktoré napomáhajú rozkladným procesom; dokáže viazať vlhkosť a pomaly ju uvoľňovať do okolia; napomáha pri vzniku jemnej hrudkovitej štruktúry a výrazne dokáže viazať aj zápach.

• Po dodržaní vyššie popísaných pravidiel môžeme kompost vyrobiť už za 3 až 6 mesiacov. Ak ich nedodržíme, doba kompostovania sa môže predĺžiť na 1 až 2 roky.

• Pred použitím kompost preosejme a nespracované časti vložíme do novej kopy.

KEDY JE KOMPOST ZRELÝ A AKO HO VYUŽIŤ?

Do nádoby s vlhkým kompostom vysejeme semienka žeruchy siatej. Ak nám počas týždňa väčšina semien vyklíči, znamená to, že kompost už neobsahuje nijaké látky škodlivé pre rastliny a môžeme ho už použiť v záhrade. Intenzívne zelené klíčne lístky svedčia o vyzretom komposte, zatiaľ čo žlté alebo hnedé lístky o surovom. Ak vyklíči len málo semien, musí sa kompost podrobiť ešte ďalšiemu rozkladu.

Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, jemnej hrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda. Jeho prednosti sú v tom, že má schopnosť zadržiavať vodu v pôde, prevzdušňovať ju a zásobovať ju živinami. Surový kompost, ktorý ešte nie je úplne rozložený, aplikujeme na pôdu na jeseň. Vyzretý kompost môžeme aplikovať kedykoľvek napr. pri výseve; výsadbe priesad, stromov a kríkov; hnojenie trávnikov a záhrad. Kompost má pH neutrálne a preto nie je vhodný ku kyslomilným rastlinám ako sú napr. čučoriedky, azalky. Kompost nikdy nezaorávame, len ho jemne zapravíme do zeme. Na dostatočné zásobenie pôdy živinami stačí pre väčšinu pe-

stovaných rastlín 1 cm vrstva kompostu ročne. Potrebujeme k tomu 10 litrov kompostu na 1 m² pôdy.

foto: zrelý kompost / zdroj: internet

DÔLEŽITÉ UPOZORNENIE !

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch zakazuje pod hrozbou vysokej pokuty biologický odpad z údržby verejnej a súkromnej zelene a záhrad (vrátane cintorínov):

- spaľovať,
- vyhadzovať na nelegálne (čierne) skládky,

• ukladať do zberových nádob na zmesový komunálny odpad a odvážať ich na skládky odpadov.

Viac informácií o kompostovaní nájdete na www.kompost.sk.

Tento text pripravilo pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a občianske združenie Priatelia Zeme – SPZ.

VRANOV NAD TOPĽOU JÚN 2019

14. 6. 2019

16.00 DETI MESTU - prezentácia krúžkov CVČ
miesto: Námestie slobody/AOC

16.45 SPRIEVOD MESTOM

17.00 SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE

17.15 FS VRANOVČAN

18.30 SÁM SEBOU

19.30 DÁŠA KOSTOVČÍK BAND

21.00 HEX

miesto: tribúna pri Dome kultúry Vranov nad Topľou

15. 6. 2019

9.00 - 17.00 III. FURMANSKÉ PRETEKY
miesto: areál priemyselného parku

15.00 VRANOVSKÝ HUDOBNÝ KOKTAIL
- koncert vranovských hudobných skupín:
Klub 4, Folk 3o, Ypsilon, Yellow street, Akustik band

21.00 ZRODILA SA HVIEZDA
- filmové predstavenie na plátne

SPRIEVODNÉ PODUJATIE

VRANOVSKÝ HLÁSNIK - informačný spravodaj mesta Vranov nad Topľou. Vydáva Mestský úrad Vranov nad Topľou.
Redakčná rada: predseda: Mgr. Eva Fedorňáková, tlačové oddelenie MsÚ, Ing. Imrich Kónya, prednosta MsÚ, Mgr. Katarína Gáliková,
PaedDr. Mariana Lapčáková, PhDr. Milan Malý, Ing. Marián Onderko, Ing. Vlasta Štefániková, Ing. Helena Ungrádyová, Ing. Mária Holíková, PhD.
Adresa redakcie: Mestský úrad, Dr. C. Daxnera 87, 093 16 Vranov nad Topľou, telefón: 057/44 22 551-3, email: mesto@vranov.sk, IČO:00332933.
Počet výtlačkov 7300 ks, dátum vydania: jún 2019. Evidenčné číslo pre periodickú tlač "Vranovský hlásnik" je : EV 3066/09. ISSN 1338-8576.